

ŽIVOT ÚSPĚŠNÉHO STUDENTA NA VYSOKÉ ŠKOLE

JANA MATOŠKOVÁ, GABRIELA POTOČKOVÁ

Tento článek prezentuje využití projekční metody koláže ve výzkumu zaměřeném na úspěšného vysokoškolského studenta. Cílem výzkumu bylo zjistit, co je typické pro úspěšného vysokoškolského studenta dle vysokoškolských studentů. Studentské týmy tvořily koláž na téma „Život úspěšného studenta na vysoké škole“. Výstupy získané z workshopu byly analyzovány s využitím softwaru Atlas.ti. Výsledky ukázaly, že k hlavním charakteristikám úspěšného studenta na vysoké škole patří schopnost sebeřízení (včetně zvládnutí organizování svého času), překonávání překážek a zvládnutí neúspěchu, znalost životního cíle a cesta k jeho dosažení, budování a udržování mezilidských vztahů, vnitřní motivace a ochota odlišit se od průměru. Ani jedna skupina se v koláži nezaměřila na přípravu studenta do školy, na zkoušky či studium literatury. Neobjevil se také žádný obrázek učitele či knihovny. Metoda koláže se ukázala jako přínosná především jako výchozí bod pro diskusi.

Klíčová slova: koláž; projektivní metody; úspěšný student; vysoká škola; Česká republika

Úvod

Touha člověka po úspěchu zde byla od nepaměti a je zcela přirozená. Úspěch s sebou přináší pocity uspokojení, vnitřní naplněnosti, seberealizace. Hodně autorů se již zabývalo tím, co to úspěch je, jak je úspěch vnímán a přijímán. Realizovaný výzkum se zaměřil na vnímání úspěchu a úspěšného jedince studenty vysoké školy. Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit, jak, v představách samotných studentů, vypadá život úspěšného studenta na vysoké škole – co je pro takového studenta podle nich typické a s jakými situacemi se potýká. Pro sběr dat byla využita projekční metoda koláže v kombinaci se skupinovou prací studentů.

První část článku je zaměřena na poznatky ze sekundárních zdrojů ohledně toho, kdo to úspěšný student je a jaké faktory jeho úspěch ovlivňují. Je vysvětlena také podstata projekčních metod a metody koláže. V druhé části článku je představena metodika výzkumu. Následně jsou prezentovány výsledky výzkumu.

1. Teoretická východiska

Výzkum byl založen na poznatcích z odborné literatury. V rámci analýzy odborných textů byly hledány informace co je to úspěch, kdo je to úspěšný student a podle jakých

kritérii lze tento úspěch hodnotit, jaké faktory úspěch či neúspěch ovlivňují. Teoretická východiska objasňují i podstatu projekčních metod a metody koláže.

1.1 Úspěšný student vysoké školy

Vnímání úspěchu je velice subjektivní, z toho důvodu je také velmi složité poskytnout jednotnou definici úspěchu. Plamínek (2010, s. 15) definoval úspěch jako „*stav, kdy bylo dosaženo toho, čeho být dosaženo mělo*“, přičemž každý jedinec může mít svá originální očekávání a pohled na situaci. Plamínek (2010, s. 22) dále uvádí, že za úspěch můžeme považovat dosažení právě jedné očekávané hodnoty, nebo dosažení jakékoliv hodnoty „*stejně nebo lepší*“.

Úspěch během studia na vysoké škole pomáhá studentovi zvýšit jeho šance na dosažení jeho osobních a kariérových cílů. Ukazuje také na schopnost vzdělávací instituce dokončit její misi – vzdělávat a připravit studenty na život po škole (Mbuva, 2011).

Úspěšného studenta lze definovat z pohledu velkého množství kritérií. Příkladem mohou být například dosažené známky (Yazedjian et al., 2008), dokončení studia a doba, za kterou ho student dokončil (Rubešová, 2009), zapojení do společenských vztahů (Ryška, 2009), osobnostní rozvoj (Ryška, 2009; Yazedjian et al., 2008), nebo uplatnění studenta na trhu práce (Ryška, 2009).

Na úspěšnost studenta mají vliv četné faktory. Tyto faktory byly pro potřeby výzkumu rozděleny do dvou kategorií, a to na vstupní faktory a průběžné faktory. Vstupní faktory ovlivňují studenta už před nástupem na vysokou školu a působí pak i v průběhu samotného studia. Patří sem geografické faktory (Mbuva, 2011), média – televize, internet (Ryška, 2009), předchozí školní zkušenosti (Prevatt et al., 2011), nebo rodinné zázemí (Ashby, Schoon, 2010; Firkowska-Mankiewicz, 2002; Ryška, 2009; Sparks, 2006), například rodinný socioekonomický status, rodinná struktura, styl výchovy, etnická příslušnost nebo aspirace rodičů na budoucnost dítěte. Svě místo zde mají také osobnostní charakteristiky studenta, k nimž patří:

- *Hodnoty a postoje* (Mbuva, 2011; Nelson, Johnson, 2011; Schweinle, Helming, 2011). Odborná veřejnost se shoduje, že studentovy hodnoty, ať už ve formě preferencí nebo víry v něco, významně ovlivňují jeho profesní orientaci, kariérové zaměření, plány a cíle. Postoje se pak projevují například v ochotě se učit.
- *Dovednosti* (Prevatt et al., 2011). Pravděpodobnost studijního úspěchu se zvyšuje, pokud má student dobré učební dovednosti, organizační dovednosti, sebekázeň a dokáže zvládat stresové situace (Hogan et al., 2010; Chen, 2011; Insch, McIntyre, Dawley, 2008; Mbuva, 2011; Prevatt et al., 2011). Důležité jsou také interpersonální dovednosti, jako navazování přátelství nebo vybrání si svého mentora (Hogan et al., 2010). V dnešní době také nelze opomenout technické dovednosti, jako práce s počítačem (Jacobs, Hyman, 2010).
- *Schopnosti a vlohy* (Prevatt et al., 2011), k nimž lze zařadit schopnost se soustředit, reagovat na změny a chyby (Nonis et al., 2005), schopnost reflexe, kreativní myšlení (Jacobs, Hyman, 2010), inteligenci (Robinson, 1993) a sociální inteligenci (Fryjaufová, 2006).
- *Motivace a vůle* (Mbuva, 2011; Nonis et al., 2005; Prevatt et al., 2011; Schweinle, Helming, 2011) – tedy to, proč student studuje, s jakým cílem. Pokud má student představy o svém životním cíli, zvyšuje se pravděpodobnost úspěchu. Důležitou roli zde často hraje zájem o studovaný obor.

- *Charakterové a temperamentové vlastnosti* (Prevatt et al., 2011). Dřívější studie dokazují, že student má větší šanci uspět, pokud je ambiciózní, energický, proaktivní, optimistický, přizpůsobivý a osobnostně zralý (Hogan et al., 2010; Nonis et al., 2005). Pravděpodobnost jeho úspěchu také zvyšuje píle, vytrvalost, svědomitost a samostatnost. Lane a Gibbons (2007) zdůrazňují jako klíčové vlastnosti ohleduplnost a nezávislost.
- *Fyzické a fyziologické charakteristiky* (Nonis et al., 2005), jako je pohlaví, věk nebo zdravotní stav jedince.
Druhou kategorií faktorů ovlivňujících úspěšnost studenta jsou faktory průběžné, spojené se zahájením studia na vysoké škole. K těmto faktorům patří:
 - *Stupeň integrace do vysokoškolského prostředí*, a to jak na úrovni akademické, tak sociální (Yazedjian et al., 2008).
 - *Škola* (Ryška, 2009) – např. styl výuky, hodnotící systém, školní renomé, ale také nabídka přípravných a adaptačních kurzů pro vysokoškolské studenty (Yazedjian et al., 2008).
 - *Spolužáci*. Studie opakovaně ukazují, že studenti, kteří mají ze strany svých spolužáků a kamarádů menší podporu, podávají nižší výkon (Hogan et al., 2010).
 - *Vyučující* (Ryška, 2009). Ukazuje se, že studenti s nižší podporou od učitelů podávají nižší výkon (Hogan et al., 2010). Vliv má také styl a metody výuky danými učiteli, kritéria, která učitel používá pro hodnocení, poskytnutí materiálů nebo flexibilita a vnímavost učitele (Das, Frost, Barnowe, 1979).

Ve velké míře ovlivňuje svůj úspěch sám student, a to svým *chováním* (Mbuva, 2011; Sparks, 2006). Dopad na úspěch má například míra a způsoby přípravy na výuku a zkoušky, vypracovávání úkolů, docházka na přednášky a semináře, organizace studia, aktivní zapojování se do výuky, pozorné naslouchání a dělání si podrobných poznámek, aktivity navíc, sebeřízení, komunikace se spolužáky i personálem univerzity. Podle Rahmaniho (2011) je také důležité postupné dosahování menších cílů. Upozorňuje, že dlouhodobé nenaplňování vytyčených cílů má negativní vliv a snižuje pravděpodobnost úspěchu.

1.2 Projekční metody a metoda koláže

V rámci sběru dat byla aplikována jedna z projekčních metod, a sice metoda koláže. Projekčními metodami rozumíme skupinu technik, které dokáží překonat problémy související s komunikací, citlivostí tématu a soukromím účastníků výzkumu (Saunders, 2009). Projekční techniky mohou být velmi užitečné k zachycení hodnot, přesvědčení nebo pro zjištění porozumění problematice (Colakoglu, Littlefield, 2011). Jejich velkou výhodou je využívání a vytváření metafor, prostřednictvím kterých lze některé myšlenky a poznatky vyjádřit lépe. Deacon (2000) rozlišuje mezi verbálními projekčními technikami, a projekčními technikami, jejichž užití není nutně podmíněno verbálním vyjádřením. Mezi verbální projekční techniky, při kterých spoléháme na verbální komunikaci a tedy schopnost účastníka efektivně formulovat své názory a myšlenky patří slovní asociace, doplňování vět a vyprávění příběhů (Denzin, Lincoln, 2011). Ne každý účastník je ale schopen se přesně slovně vyjadřovat. Z toho důvodu Deacon (2000) uvádí také množství kreativních kvalitativních projekčních metod, kdy verbální vyjadřování je až druhotné. Tyto techniky souvisí z velké části s uměním a uměleckým vyjadřováním. Patří sem například sochařství, modelování, kreslení, fotografie, videozáznam, či jejich kombinace.

Projekční metody se často využívají v marketingových průzkumech, především týkajících se chování zákazníka nebo inzerce (Colakoglu, Littlefield, 2011; Rook, 2007). Škála pro jejich využití je ale mnohem širší. Znamé a úspěšné je například jejich použití na poli vzdělávání nebo psychologie (Colakoglu, Littlefield, 2011). Jakkoliv jsou projekční metody považovány za vhodné techniky pro kvalitativní výzkum, mají také své kritiky. Ti apelují především na možnou chybnou nebo nepřesnou interpretaci získaných projekcí, a tím pádem zavádějící výsledky výzkumu (Kassarjian, 1974).

Mezi kreativní projekční techniky patří i metoda koláže. Metoda koláže původně vznikla jako terapeutická technika v oboru psychiatrie v polovině 20. století (Carter, Nelson, Duncombe, 1983; Saunders, 2009). Poslední dobou ale její popularita stoupá a její využití se rozšířilo (Saunders, 2009). Dnes je používána v řadě behaviorálních studií a je aplikována do různých odvětví (marketing, spotřebitelské chování, vzdělávání atd.). Vědci oceňují možnost zachycení pocitu a emoce účastníků výzkumu v míře, které mnohé techniky neumožňují (Saunders, 2009; Tribolo, 2001).

Koláž je technicky nenáročná, vizuálně dominantní forma umění (Rook, 2007; Tribolo, 2001). Jedná se o metodu, která je založená na sběru obrázků z časopisů, knížek, novin a jiných zdrojů, které poskytují náhled do zkoumané problematiky. Saunders (2009) upozorňuje na možnost využití i jiných materiálů pro tvorbu koláže, jako například látky, dřevo nebo jakékoliv předměty související se zkoumaným tématem, které lze do koláže zakomponovat. Co se týče tvorby koláže, Tribolo (2001) tvrdí, že prakticky neexistují žádná pravidla, žádné povolené či zakázané komponenty. Shepard a Guennette (2010) toto tvrzení podporují a doplňují, že tvorba koláže může být díky absenci striktních pravidel velmi osvobozující a hravá zkušenost. Výsledná koláž pak často vzniká tak, že vybrané obrázky a předměty jsou následně uspořádány v prostoru a nalepeny na podklad pro lepší uchování.

Koláž je považována za uměleckou výzkumnou metodu, zároveň je však vhodná pro lidi, kteří nemají malířské nebo sochařské nadání. Ve své podstatě nejsou žádné umělecké dovednosti vyžadovány, a to jak na straně účastníků, tak výzkumníka (Shepard, Guennette, 2010). Další její výhodou je, že účastníci pracují se známými materiály, které pro účely výzkumu není složité ani drahé sehnat. Tvorba koláže podporuje spontánnost, představivost a kreativitu. Zároveň nabádá účastníky k metaforickému myšlení a vyjadřování, míří na objevení nových nebo skrytých myšlenek, emocí a asociací. S těmito poznatky pak dále pracuje – dojde k jejich znázornění, přeskupení a následnému uspořádání do výsledné koláže (Koll, von Wallpach, Kreuzer, 2010). Koláž může být jak individuální, tak skupinovou aktivitou. V případě, že se na tvorbě koláže podílí skupina lidí, je tato skupina vnímána jako jeden celek, a ne jako mnoho jednotlivých názorů několika jednotlivců (Hamrouni, Touzi, 2011).

Byly identifikovány tři případy, pro které je vhodné použití metody koláže v rámci kvalitativního výzkumu (Saunders, 2009). Jedná se o použití pro proces reflexe, k získání nových informací nebo ke konceptualizaci nových nápadů. V posledním jmenovaném případě se pak často využívá koláže v kombinaci s myšlenkovými mapami. Ačkoliv koláž patří mezi metody, které principiálně nevyžadují verbální vyjádření účastníka, vědci preferují, pokud tvůrce koláže podá také slovní komentář a vysvětlení, proč je koláž vytvořena a uspořádána právě jím zvoleným způsobem. Po dokončení koláže tedy není neobvyklé, pokud následuje prezentace vytvořené koláže, popř. dialog, mezi výzkumníky a účastníky (viz např. Saunders, 2009).

2. Metodika výzkumu

Cílem realizované studie bylo zjistit, co je typické pro úspěšného studenta na vysoké škole očima samotných studentů. Výzkumná otázka byla:

Co je součástí života úspěšného vysokoškolského studenta – jaké situace, chování či myšlení s životem takového studenta souvisí?

Pro sběr dat byla využita kreativní projekční metoda koláže. Byl uspořádán workshop, na nějž byli pozváni studenti ze skupiny tzv. Nadaných studentů Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati (UTB) ve Zlíně, zástupci pěti studentských organizací spojených s UTB ve Zlíně a studenti doktorského studijního programu na Fakultě managementu a ekonomiky UTB ve Zlíně.

Každá skupina byla požádána o sestavení pětičlenného týmu, který se workshopu zúčastní. Účast na workshopu nakonec přislíbilo pět týmů, a to tým Doktorandů (zástupci studentů doktorského studijního programu na Fakultě managementu a ekonomiky UTB ve Zlíně), tým IAESTE (zástupci mezinárodní organizace pro výměnu studentů za účelem získání technické praxe), tým Nadaných studentů (vybraní studenti Fakulty managementu a ekonomiky na UTB ve Zlíně zapojení do fakultního vzdělávacího projektu „Nadaní studenti“) a tým Studentské unie (zástupci studentské neziskové dobrovolnické organizace působící při UTB ve Zlíně).

V rámci přípravy workshopu byly shromážděny rozmanité časopisy, které pak byly studentům k dispozici pro tvorbu koláží. Dále byli zajištěni pozorovatelé a vypracovány záznamové archy pro zachycení pozorování práce studentských týmů.

Řešitelský tým si nejprve sám tvorbu koláže vyzkoušel. Na základě této zkoušky bylo odsouhlaseno téma „Život úspěšného studenta vysoké školy“ a byla stanovena doba tvorby koláže, a to na 45 minut.

Místnost, která byla vybrána pro realizaci workshopu, byla před samotným workshopem upravena – byly připraveny stoly pro jednotlivé týmy a centrální stůl s časopisy, které mohly týmy při tvorbě koláží využít. Každý tým měl na stole připraveny kancelářské potřeby (nůžky, lepidla, izolepy, fixy, flipchartové papíry pro lepení koláží). Z technického vybavení bylo připraveno 5 diktafonů a 2 kamery pro pořízení záznamu, počítač, dataprojektor a flipchart.

Samotný workshop byl zahájen úvodní prezentací, během které výzkumný tým vysvětlil zaměření výzkumu a podstatu koláží. Následovala tzv. tvůrčí rozcvička na téma: k čemu všemu lze využít daný předmět. Po tvůrčí části, kdy probíhala tvorba koláží, každý tým svou koláž prezentoval před ostatními. Následovala společná diskuze. Celý workshop trval celkem 2 hodiny.

Po workshopu se sešel řešitelský tým a diskutoval o vytvořených kolážích. Následně byla provedena transkripce pořízených nahrávek. Tento přepis byl poté analyzován s pomocí programu Atlas.ti. Byly určeny významové jednotky a bylo provedeno jejich kódování. Validita kódování byla podpořena tím, že data kódovali dva členové řešitelského týmu. Následně, s časovým odstupem, proběhla kontrola kódování, a to za účasti tří členů řešitelského týmu. Byly rovněž identifikovány základní vazby mezi kódy.

3.2 Tým Doktorandi

V případě týmu složeného ze studentů doktorského studijního programu se do tvorby koláže zapojili rovněž všichni členové týmu. Neměli předem určeno, co by měla koláž obsahovat. Nápady vznikaly spontánně během listování časopisy. Atmosféra v jejich týmu byla pohodová a bezkonfliktní. Postupně se vykristalizovala týmová role každého z nich. Na rozdíl od ostatních týmů nebyli sehraný tým zvyklí na kooperaci – až na místě zjistili, s kým v týmu spolupracují.

Možná i díky vzájemné neznalosti členů týmu působili jako skupina, která neví, kam směřuje, a jejich výsledná koláž působila chaoticky až přeplácáně. Dle svých slov se snažili do koláže zařadit všechno, čím během studia prošli. Během prezentace zmínili sociální aspekt studia, především navazování vztahů a začlenění do kolektivu. Uvedli také důležitost sladění školních a mimoškolních aktivit. Zdálo se, že jako úspěšného vnímají toho, kdo má vysokoškolský titul. Nezabývali se dlouhodobými cíli, což vede k domněnce, že pro ně doktorské studium může být pouhým prodloužením studentského života bez dalších kariérních cílů.

3.3 Tým IAESTE

Od začátku bylo jasné, jakou má který člen týmu IAESTE roli. Také si hned na začátku určili cíl, jak by měla koláž vypadat. Tým spolupracoval, panovala tvořivá atmosféra. Jediným konfliktním bodem byla diskuze, zda do koláže zahrnout také rodinu. Tento návrh byl nakonec členy týmu zamítnut.

Obrázek 2 Fotografie koláže studentského týmu Doktorandi (archiv výzkumu)

Obrázek 4 Fotografie koláže studentského týmu Nadání studenti (archiv výzkumu)

životního cíle“ (použit 21krát). Z toho lze usuzovat, že úspěšný student zná svůj cíl. Vyšší četnost použití byla rovněž zaznamenána u kódů:

- „Úspěch – definice“ (19krát). Na jeho použití lze opět vidět souvislost s tématem workshopu.
 - „Majetek: zabezpečení hmotné“ (15krát). Tento kód může poukazovat na hned několik věcí: studenti definují hmotné zabezpečení jako známku úspěchu, proto úspěšní studenti jsou ti, co jsou hmotně zabezpečeni. Zároveň tento kód může ukazovat na dosažení hmotného zabezpečení jako motivaci úspěšných.
 - „Okolnost VŠ“ (14krát). Použití tohoto kódu ukazuje, že vysoká škola může mít vliv na úspěch studenta. Tento kód souvisí i s tématem workshopu.
 - „Myšlení – Motivace“ (12krát) – motivace byla často uváděna jako charakteristika úspěšného studenta.
 - „Myšlení – strategie: cesta za cílem“ (10krát) – cesta za cílem patří k uváděným charakteristikám úspěšného studenta.
 - „Znalosti tacitní“ (9krát) – tacitní znalosti jsou jedním z faktorů ovlivňující úspěšnost vysokoškolského studenta.
 - „Jednání – strategie: práce na sobě“ (7krát) – úspěšný student pracuje na sobě, na svém rozvoji.
 - „Výsledek: těžká chvíle“ (7krát) – i úspěšný student zažívá těžké chvíle.
 - „Okolnost: prostředí“ (6krát) – úspěch studenta ovlivňuje mimo jiné i jeho okolí.
- Frekvence použití všech ostatních kódů byla pod hranici počtu 6.

Diskuze a závěr

Workshop na téma „Život úspěšného studenta na vysoké škole“ s využitím metody koláže přinesl očekávané i překvapivé výsledky. Během workshopu bylo znát odlišnou povahu každého týmu, což pravděpodobně souvisí s typem a kulturou organizace, ze které účastníci byli.

Z organizačního hlediska si řešitelský tým bere ponaučení ohledně přípravy techniky – je potřeba věnovat pozornost správnému nastavení a kvalitě záznamu. Při realizaci obdobných akcí je zapotřebí do časového plánu workshopu zahrnout větší časovou rezervu. Po prezentacích koláží totiž vyvstalo množství zajímavých otázek, do jejichž řešení se účastníci se zápallem zapojili. Díky nedostatečnému množství času ale nebylo možné v diskusi pokračovat a rozebrat téma více do hloubky. Nebyl ani dostatek prostoru pro poskytnutí zpětné vazby k práci jednotlivých týmů.

Jako nejzajímavější a nejpřínosnější nebyl vyhodnocen proces tvoření koláží, ale závěrečné prezentace koláží. Tyto prezentace napomohly lepšímu porozumění jednotlivým kolážím a snížily riziko jejich možné chybné interpretace. Zároveň také vynesly zajímavé podněty do diskuze, která následovala po prezentacích.

Hlavním tématem následné diskuze se pro účastníky stala překvapivě otázka, zda student doktorského studijního programu je úspěšný student nebo není. Tuto diskusi inicioval tým studentů ze Studentské unie. Dle jejich názoru jdou totiž na doktorské studium především ti, co neví, co chtějí dělat po vysoké škole. Odpověď zástupců doktorandů shrnuje výrok jedné z členek tohoto týmu: „*Takových lidí je tam většina.*“ Mimochodem, nedostatečnému ujasnění představy o budoucnosti (absenci dlouhodobých životních cílů)

u studentů doktorského studia by odpovídala i výsledná koláž studentů doktorského studia (viz 3.2). V následné diskusi se studenti shodli na tom, že by bylo lépe, kdyby student po dokončení vysoké školy šel do praxe a do doktorského studia se vrátil až po nějaké době, a to s jasnou představou o tom, na co se chce zaměřit.

Zajímavostí je, že se na všech kolážích objevily obrázky jídla. S výjimkou skupiny RR49 se na kolážích objevila vždy také láhev. Ani jedna skupina se prioritně nesoustředila v koláži na přípravu studenta do školy (s výjimkou učení se cizímu jazyku), na zkoušky či studium literatury. Neobjevil se také žádný obrázek vyučujícího či knihovny. Nicméně tento fakt nemusí nutně znamenat nezáměr o studium a znalosti samotné. Při prezentacích koláží studenti konstatovali, že zkoušky (a stres s nimi spojený) k životu studentů vysoké školy patří. Určitou indicii v tom, proč příprava nebyla zahrnuta do koláží, by mohla poskytovat koláž studentů z organizace IAESTE, a to část věnovaná průměrnému studentovi. Lze se domnívat, že přípravu do školy, docházku na semináře a přednášky, či zkoušky samotné pokládají studenti za samozřejmé a nepovažují to za něco, co by bylo výlučně spojováno s úspěšnými studenty. Jistým limitem mohl být také omezený čas na tvorbu koláží či obrázky a fotografie v nabízených časopisech.

Na základě analýzy dat se ukazuje, že k významným charakteristikám úspěšného studenta vysoké školy patří schopnost sebeřízení či organizace času, překonávání překážek, zvládání neúspěchu, vystoupení z davu (odlišení se od průměru), budování a udržování mezilidských vztahů, motivace, znalost životního cíle a cesta za ním. Tyto charakteristiky potvrzují poznatky z literatury a z dřívějších studií (viz 1.1). Výčet významných charakteristik úspěšného studenta lze na základě výzkumu doplnit o dovednosti překonávání překážek a zvládání neúspěchu.

Výsledky workshopu se staly jedním z podkladů pro přípravu nástroje zaměřeného na reflexivní posuzování chování studenta – zda odpovídá jednání úspěšného studenta.

LITERATURA

- Ashby, J. S., Schoon, I. (2010). Career success: The role of teenage career aspirations, ambition value and gender in predicting adult social status and earnings. *Journal of Vocational Behavior*, 77(3), 350–360.
- Carter, B. A., Nelson, D. L., Duncombe, L. W. (1983). The effect of psychological type on the mood and meaning of two college activities. *The American Journal of Occupational Therapy: Official Publication of the American Occupational Therapy Association*, 37(10), 688–693.
- Colakoglu, S., Littlefield, J. (2011). Teaching Organizational Culture Using a Projective Technique: Collage Construction. *Journal of Management Education*, 35(4), 564–585.
- Das, H., Frost, P. J., Barnowe, J. T. (1979). Behaviorally anchored scales for assessing behavioral science teaching. *Canadian Journal of Behavioural Science/Revue Canadienne Des Sciences Du Comportement*, 11(1), 79–88.
- Deacon, S. A. (2000). Creativity within Qualitative Research on Families: New Ideas for Old Methods. [Vyhledáno 18. 12. 2014 na <http://www.nova.edu/ssss/QR/QR4-3/deacon.html>]
- Denzin, N. K., Lincoln, Y. S. (2011). Introduction: The Discipline and Practice of Qualitative Research. In *The SAGE Handbook of Qualitative Research* (s. 1–19). SAGE Publications.
- Firkowska-Mankiewicz, A. (2002). Intelligence (IQ) as a Predictor of Life Success. *International Journal of Sociology*, 32(3), 25.
- Fryjaufová, E. (2006). *Jak uspět na vysoké škole*. Brno: Computer Press.
- Hamrouni, A. D., Touzi, M. (2011). Technique of collage for store design atmospherics. *Qualitative Market Research*, 14(3), 304–323.

- Hogan, M. J. et al. (2010). Academic success in adolescence: Relationships among verbal IQ, social support and emotional intelligence. *Australian Journal of Psychology*, 62(1), 30–41.
- Chen, P.-H. (2011). Guiding College Students To Develop Academic Self-Regulatory Skills. *Journal of College Teaching & Learning (TLC)*, 8(9), 29–34.
- Insch, G. S., McIntyre, N., Dawley, D. (2008). Tacit Knowledge: A Refinement and Empirical Test of the Academic Tacit Knowledge Scale. *The Journal of Psychology*, 142(6), 561–79.
- Jacobs, L. F., Hyman, J. S. (2010). *The secrets of college success*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Kassarjian, H. H. (1974). Projective methods. In *Handbook of Marketing Research* (s. 85–100). New York: McGraw-Hill.
- Koll, O., von Wallpach, S., Kreuzer, M. (2010). Multi-method research on consumer-brand associations: Comparing free associations, storytelling, and collages. *Psychology and Marketing*, 27(6), 584–602.
- Lane, D. J., Gibbons, F. X. (2007). Am I the Typical Student? Perceived Similarity to Student Prototypes Predicts Success. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 33(10), 1380–1391.
- Mbuva, J. M. (2011). An Examination of Student Retention and Student Success In High School, College, and University. *Journal of Higher Education Theory and Practice*, 11(4), 92–101.
- Nelson, M., Johnson, C. D. (2011). Individual Differences in Management Education: The Effect of Social Support and Attachment Style. *Academy of Educational Leadership Journal*, 15(1), 65–76.
- Nonis, S. A., Hudson, G. I., Philhours, M. J., Teng, J. K. (2005). Changes in college student composition and implications for marketing education: revisiting predictors of academic success. *Journal of Business Research*, 58(3), 321–329.
- Plamínek, J. (2010). *Tajemství úspěchu*. Praha: Grada Publishing.
- Prevatt, F. et al. (2011). The Academic Success Inventory for College Students: Scale Development and Practical Implications for Use with Students. *Journal of College Admission*, (211), 26–31.
- Rahmani, P. (2011). The relationship between self-esteem, achievement goals and academic achievement among the primary school students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 29, 803–808.
- Robinson, A. (1993). *What smart students know: maximum grades, optimum learning, minimum time*. New York: Three Rivers Press.
- Rook, D. W. (2007). Let's Pretend: Projective Methods Reconsidered. In *Handbook of Qualitative Research Methods in Marketing* (s. 143–155). Edward Elgar Publishing.
- Rubešová, J. (2009). Souvisí úspěšnost studia na vysoké škole se středoškolským prospěchem? *Pedagogická orientace*, 19(3), 89–102.
- Ryška, R. (2009). *Evaluace a přidaná hodnota ve vzdělávání*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta.
- Saunders, S. G. (2009). Scenario planning: a collage construction approach. *Foresight : The Journal of Futures Studies, Strategic Thinking and Policy*, 11(2), 19–28.
- Shepard, B. C., Guenette, F. L. (2010). Magazine Picture Collage in Group Supervision/Le collage de photos de magazine en supervision de groupe. *Canadian Journal of Counselling and Psychotherapy (Online)*, 44(3), 296–306.
- Schweinle, A., Helming, L. M. (2011). Success and motivation among college students. *Social Psychology of Education*, 14(4), 529–546.
- Sparks, S. D. (2006). *Education Week: Experts Begin to Identify Nonacademic Skills Key to Success*. [Vyhledáno 29. 2. 2012 na <http://www.edweek.org/ew/articles/2010/12/23/15aera.h30.html>]
- Tribolo, L. (2001). Create a writing collage. *Writer's Digest*, 81(7), 32–33+.
- Yazedjian, A., Toews, M. L., Sevin, T., Purswell, K. E. (2008). „It's a Whole New World“: A Qualitative Exploration of College Students' Definitions of and Strategies for College Success. *Journal of College Student Development*, 49(2), 141–154.

THE LIFE OF A SUCCESSFUL UNIVERSITY STUDENT

J. MATOŠKOVÁ, G. POTOČKOVÁ

ABSTRACT

The article presents the use of a projective method, a collage, in a research focused on a successful university student. The goal of the research was to find out what is typical for a successful university student from students' point of view. Student teams created collages on the theme "The life of a successful university student". Workshop outcomes were analysed by the Atlas.ti software. Results showed that the main characteristics of a successful student are self-discipline (including time-management), overcoming obstacles and coping with failure, goal awareness and knowledge of possible ways of goal achieving, building and maintaining interpersonal relationships, intrinsic motivation and willingness to distinguish oneself from the average. None of the groups focused in the collage on a student's preparation for school, exams or study of literature. No picture of a teacher or a library appeared in the collage. The collage method proved to be very useful as a starting point for a following discussion.

Keywords: collage; projective methods; successful student; university; the Czech Republic

Ing. Jana Matošková, Ph.D., Ústav managementu a marketingu, Fakulta managementu a ekonomiky, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Oblast zájmu: tacitní znalosti, sdílení znalostí, řízení kariéry, řízení lidských zdrojů. E-mail: matoskova@fame.utb.cz

Ing. Gabriela Potočková, BA (Hons.), Ústav managementu a marketingu, Fakulta managementu a ekonomiky, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Oblast zájmu: talent management, generace Y. E-mail: potockova@fame.utb.cz

Tento příspěvek byl sepsán v rámci řešení grantového projektu GA ČR, reg. č. 407/12/0821, Vytvoření českého nástroje pro měření akademických tacitních znalostí, za finanční podpory GA ČR.